

Handläggare:
Gunnel Blomgren

Yttrande över betänkandet (SOU 2003:83) Extraordinärt smittskydd

Ärendet

Socialdepartementet har sänt ut betänkandet Extraordinärt smittskydd –SOU 2003:83- på remiss. I detta ärende redovisas förslag till yttrande från landstinget, som utarbetats efter samråd med smittskyddsläkaren och juridiska enheten.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsutskottet föreslås besluta

att föreslå landstingsstyrelsen besluta överlämna tjänsteutlåtandet som yttrande samt

att omedelbart justera beslutet.

Utredningens förslag

Nuvarande lagstiftning är otillräcklig och utredningen föreslår nu lagändring som omfattar både smittkoppor och SARS, som anses utgöra de allvarligaste hoten såvitt gäller epidemisk spridning av extremt farliga sjukdomar. De nya bestämmelserna samlas i en särskild lag som skall komplettera smittskyddslagen. Den särskilda lagen skall benämnas lagen om extraordinära smittskyddsåtgärder som föreslås träda i kraft den 1 juli 2004.

Utredningen om extraordinära smittskyddsåtgärder belyser som utgångspunkt att tvångsundersökning skall få genomföras i form av hälsokontroller. Vid risk för spridning av smittkoppor och SARS skall smittskyddsläkaren få besluta att den som anländer till Sverige från utlandet skall genomgå en hälsokontroll på platsen för inresan. Utredningen föreslår nu en vidgning av möjligheten till tillfälligt omhändertagande genom en särskild bestämmelse om *karantän*. Socialstyrelsen får fatta beslut om *avspärrning av begränsade områden*. Några formella maximitider föreslås inte.

Utredningen har också övervägt om och i vilken utsträckning de som drabbas ekonomiskt av beslut enligt den förslagna lagen skall ha rätt till ersättning av allmänna medel. Utredningen föreslår vidare att lagen om extraordinära smittskyddsåtgärder och samtliga författningsändringar skall träda i kraft samtidigt med den nya smittskyddslag, som väntas träda i kraft den 1 juli 2004.

Bilaga: Sammanfattning av betänkandet (hela betänkandet finns tillgängligt på internetadressen <http://www.regeringen.se/propositioner/sou/index.htm>).

Förvaltningens synpunkter

2 § hälsokontroll

Ett tydliggörande av andra paragrafen vad gäller innebörd och omfattning av begreppet hälsokontroller vore av värde. Vid en risksituation kommer flygplan, sjöfartshamnar och tullenheter att behöva kontrollera inkommande passagerare dygnet runt. Många passagerare byter färdmedel under resans gång från olika destinationer.

Vid gränskontroller kommer det att krävas en betydande personalinsats, eventuell upphandling av medicinsk provtagning, tillgång till lokalutrymmen, tolkar, transportfordon mm, vilket kommer att medföra extra kostnader. Kostnadsansvaret för denna gränskontroll bör vara en statlig angelägenhet. Det bör också klargöras vem som ska ansvara för att behörig personal finns på plats.

3 § ”utsatt för smitta ska hållas i karantän”

I betänkande av Utredningen om extraordinära smittskyddsåtgärder föreslås en vidgning av möjligheten till tillfälligt omhändertagande genom en särskild bestämmelse om karantän. Några formella maximitider föreslås inte. Istället skall enligt utredningens förarbete isoleringen upphöra så snart som det inte längre finns skäl för åtgärden. Denna extraordinära åtgärd borde med hänsyn till gängse lagstiftning kring den enskildes rättssäkerhet ges en större tydlighet vad gäller smittskyddsläkarens utsträckta befogenhet.

En fråga som ytterligare bör belysas i utredningens arbete är *lokalfrågan*, d v s var misstänkt sjuka eller sjuka personer skall hållas i karantän. Då det rör sig om synnerligen smittsamma sjukdomar torde militära förläggningar vara lämpligast. Där kan avspärrning, sanitetsanordningar samt saneringsmöjligheter ombesörjas på ett säkert och ändamålsenligt sätt. Det är vidare viktigt att transportvägarna till och från berörda orter är säkra. Att kommersiella verksamheter skulle upplåta sina lokaler efter ett upphandlingsförfarande torde vara en mindre framkomlig väg i en risksituation.

Det bör vidare regleras hur informationsinsatser till individer i karantänboende och avspärrade områden ska ordnas och finansieras.

Förtydligande torde behövas beträffande *akutomhändertagande* av smittad person som hålls i karantän. Svår sjukdom eller förlossning och där behov av sluten vård föreligger samt akuttandvård kommer att innebära en extra påfrestning för såväl individen som hälso- och sjukvården.

Vid ett akut omhändertagande uppstår betydande produktionsstörningar, kostnader för personal, sanering mm inom den slutna vården samt en eventuell kapitalförstörelse i form av destruktionskostnader av utrustning.

Ekonomiska konsekvenser

Vid en analys av de ekonomiska konsekvenserna synes de problem som har ekonomiska relevans för landstinget inte ha beaktats i tillräcklig grad.

Sammanfattning

Lagförslaget kan i allt väsentligt tillstyrkas. I den fortsatta beredningen bör beaktas att det enligt landstingets uppfattning föreligger en bristande konsekvensanalys såvitt avser kostnadseffekterna. Staten måste i enlighet med finansieringsprincipen se till att landstingen erhåller full kompensation för de ökade åtaganden förslaget innebär.

Lars-Bertil Arvidsson

Sören Olofsson